

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

UUDISTAT ARMOLLASI
HERÄTTÄJÄJUHLAT NILSIÄ 7.-9.7.2017

Lauantai 8.7.2017
Juhlapuhe, päiväseurat klo 13.00
Simo Juntunen

Arvoisa herättäjäjuhluvieras, hyvä juhlaväki!

Juhlan ja kiitoksen aika

Kädessäsi on uusi ja uudistunut Siionin virret -kirja. Sen kannessa on viivoja ikään kuin tyhjiä seurapenkkejä täällä juhlakentällä kutsumassa istumaan ja hetkeksi pysähtymään. Sisällä runojen sanoja ja sävelten nuotteja, rukoukseksi tarkoitettua vuoropuhelua Kristuksen ja syntisen välillä ohjaamassa Jumalan kasvojen eteen. Näillä Nilsin herättäjäjuhlilla olemme ottaneet tämän kirjan käyttöömme. Tänään on juhlan ja kiitoksen aika.

Ensimmäiset juhlat

Kuuntelet täällä puheita ja veisaat virsiä tai luet vain sanoja. Väliajoilla kiertelet juhla-alueella, tulet kohdatuksi tai ohitetuksi. Ystävät ja tutut muodostavat tiiviitä renkejä, vaihtavat kuulumisia. En tiedä, onko sinun täällä helppo vai vaikea olla. Koetko olosi turvalliseksi vai turvattomaksi, kotoiseksi vai kodittomaksi? Tunnetko kuuluvasi joukkoon vai jääväsi ulkopuoliseksi? Mihin oikein olet tullut? Oletko joutunut hyvään vai huonoon seuraan? Rohkenen sinulle luvata, niin kuin joskus pohjavesistään tunnetusta Kuopion hiippakunnasta sanottiin: ”Täällä teitä ei suolata.”

Ole siis rohkeasti se mikä olet. Tule sellaiseksi kuin olet, millaiseksi Luojasi on sinut tarkoittanut. Sinua varten tämän seudun väki on nämä juhlat valmistanut.

Jotkut ovat näillä herättäjäjuhlilla elämässään ensimmäistä kertaa. Ympärilläsi näet monia vieraita ja tuntemattomia ihmisiä. Näet perheitä, nuoria ja vanhoja pareja. Moni on rakastettu tai liittynyt muutoin joukkoon etsijänä, kyselijänä, epäilijänä tai kieltäjänä. Toisilla voi olla tähän liikkeeseen kytkeytyvä sukutarina. Tuntemattomien elämästä et mitään tiedä, mutta meitä on täällä isien, äitien, isovanhempien ja lapsien lisäksi monia yksinäisiä, perheettömiä, uusperheitä, sateenkaariperheitä, leskiä, orpoja, eronneita, lapsensa, vanhempansa tai sisaruksensa haudanneita. Täällä kohtaat koko elämän kirjon; menestyksiä ja tappiota kokeneita. Arkoja ja rohkeita. Sairaita ja terveitä. Onnellisia ja onnettomia.

Kerran minäkin olin ensimmäistä kertaa herättäjäjuhlilla. Ne juhlat olivat täällä Nilsissä 32 vuotta sitten. Mieleeni ensimmäisestä juhlamatkasta jäi muisto poliisiautosta Varpaisjärvellä. Sieltä kotiseurakuntani Heikki-pappi palasi niska punottaen takaisin ratin taakse kiihdytettyään hieman liian aikaisin. Mieleen jäi pitkät jonot Aholansaaren laiturilla, kun väkeä meni Ukko-Paavon saareen ja tuli takaisin. Puheet menivät ohi, mutta voimakas veisuu puhutteli.

Vanha ja uusi ihminen

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

UUDISTAT ARMOLLASI
HERÄTTÄJÄJUHLAT NILSIÄ 7.-9.7.2017

Mistä herättäjäjuhlissa on siis kysymys? ”Vanhaa aatamia olisi meininki haudata.” Näin vastasivat Kuopiosta herättäjäjuhlille lähteneet 1900-luvun alun heränneet. Juhlille matkaaville oli huudeltu tien varresta ja kysytty pilkallisesti, ketä nyt ollaan hautaamassa, kun noin paljon surupukuista kansaa on liikkeellä, kertoo Olavi Kares Heränneen kansan vaellus -kirjasarjassa. ”Vanhaa aatamia” kuului vastaus.

Tummat sävyt ovat saaneet rinnalleen värejä vaelluksen aikana. Moni asia ympärillämme on muuttunut. Silti tuossa savolaisten vastauksessa on vieläkin jotakin ajatonta, osuvaa ja puhuttelevaa. Vanha aatami, se langennut ja liittonsa rikkonut, juonineen ja itsekkäine haluineen elää sitkeästi meissä jokaisessa, minussa ja sinussa. Eivät nuo viime vuosisadan alun heränneekään saaneet sitä itsestään haudatuksi. ”Mutta ainakin se sai multaa silmilleen”, todettiin silloin herättäjäjuhlien annista. Vanha ja uusi ihminen, syntinen ja vanhurskas, elävät yhtä aikaa meissä rinnakkain. Laki paljastaa ja tekee meidät syntisiksi, evankeliumi Kristuksesta, uudesta Adamista, julistaa syntisen vanhurskaaksi yksin armosta. Tätä jännitettä ja kilvoittelua vanhan ja uuden välillä kuvataan virsirunoudessa taisteluksi ja sodaksi. Siihen olemme voimia pyytämässä.

Paavon virren kiitos ja ilo

Vanha ja uusi kohtaavat täällä Nilsiän juhlakentällä muillakin tavoin. Tällä kentällä, joka on vanha hautasmaa, pidettiin talvella vuonna 1852 hautajaiset. Siellä saattovirtenä veisattiin silloisen virsikirjan virren ”Sun tykös turwaan” viimeistä säkeistöä. Tämä kyseinen virsi alkaa nykyisin sanoilla Sinuhun turvaan Jumala. Silloin virren viimeiset sanat kuuluivat: ”Sinä paljon suuria suruja mun annat täällä maistaa, vaan koska läsnä olen kuoloa, suot elon uuden paistaa. Aina pelastat ja uudistat mun kuolleen toivoni jälleen; josta mielellän’ ja kielellän’ tuon kiitoksen aina sullen”. (Erkki Kurki-Suonio: Paavo Ruotsalaisen juhlakirja 1977)

Haudan lepoon siunattiin tuolloin vajaan 75 vuoden ikäinen Paavo Ruotsalainen. Huomenna hänen syntymästään on kulunut 240 vuotta. Kiitollisina muistamme häntä. Häntä on kutsuttu mm. erämaan profeetaksi, kahden hiippakunnan piispaksi ja Jumalan houkaksi. Ukko-Paavon elämäntyössä hengellisen liikkeemme perustajana ja keskeisenä opastajana voimme nähdä merkityksen myös osana kansallisista heräämistä ja perustan luomista maamme julistautumiselle itsenäiseksi Suomeksi sata vuotta sitten.

Juhlamme tunnus ”uudistat armollasi” on otettu Paavon virreksi kutsutun virren viimeisestä säkeestä. Virsi pohjautuu psalmiin 71, kuten aamupäivän raamattutunnissa kuulumme. Nykyisessä kirkkoraamatussa tälle psalmille on annettu otsikko ”vanhuksen rukous”. Tuossa psalmissa sanotaan: ”Sinä olet antanut vaikeita vuosia ja monia ahdistuksen aikoja, mutta yhä uudelleen sinä virvoitat minut, syvyyksistä sinä minut nostat. Kohota minut takaisin kunniaan ja lohduta minua jälleen, niin lyyrani sävelin saan ylistää sinun totuuttasi, Jumala, ja harppuni kielillä kiittää sinua, Israelin Pyhä! Minun huuleni avautuvat ilohuutoon. Minä laulan sinulle kiitosta, koska sinä lunastit minut. (psalmi 71:19–22)

Psalmi, sen pohjalta tehty virsi ja sen viimeinen säkeistö ovat täynnä syvyyksistä nousevaa toivoa ja kiitollisuutta Jumalan hyvydestä. Kuolema tulee lähellemme. Suru murtaa. Katsoessamme vain itseämme, joudumme epätoivoon, murheen alle, mutta Jumala itse uudistaa kuolleen toivomme. Hän lunastaa ja pelastaa aina uudelleen ja uudelleen. Toivo on tänäänkin Jumalan tulevaisuuteen katsomista

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

UUDISTAT ARMOLLASI
HERÄTTÄJÄJUHLAT NILSIÄ 7.-9.7.2017

menneisyydestä ja nykyisyydestä käsin. Se on katsomista myös sen rajan yli, jonka kerran kaikki ylitämme. Turvautumista toivossa Jumalan armoon ja laupeuteen.

Herännäisyys uudistusliikkeenä

Kalliit ystävät. Kirkkomme vanhat herätysliikkeet ovat olleet myös uudistusliikkeitä ja muutosvoimia. Ne ovat näyttäytyneet välillä protestiliikkeinä, mutta usein myös perinneliikkeinä. Näin reformaation merkkivuotena ja maamme itsenäisyyden Suomi sata -juhlavuonna on syytä kysyä, millä tavalla tämä herättäjäjuhille kokoontunut kansankirkollinen liike on ollut kirkossa ja yhteiskunnassa uudistava muutosvoima.

Yhden vastauksen saamme kirjailija Juhani Aholta, joka syntyi Lapinlahdella ja kävi koulunsa Kuopiossa. Hän tutustui heränneisiin viime vuosisadan taitteessa ensin täällä Pohjois-Savossa ja myöhemmin muualla. Aho vaikutui kohtaamisista syvästi. Hänelle herännäisyys näyttäytyi uudistusliikkeenä, joka herätti kansan syvät rivit ensin hengellisesti ja sitten valtiollis-kansallisesti. 1900-luvun alun kansallisen heräämisen kuvauksissa Aho maalaili kirjailijan vapaudella heränneitä jopa ”oikeaksi suomenkansaksi”. Käsitys sisäänpäin kääntyneestä ja umpimieliseksi parjatusta kansanliikkeestä muuttui 1900-luvun alkupuolella myönteiseksi esikuvaksi. Tuohon aikaan myös Ukko Paavon tarinaa alettiin tehdä näkyväksi kirjottamalla ja kertomalla sitä osaksi Suomen kansallista kertomusta. (TT Ilkka Huhta, 2001 tutkimus).

Tänään kiitämme isänmaastamme. Satavuotiaan Suomen tarinassa heränneet ovat intoutuneet toistuvasti mukaan eri yhteiskunnan ilmiöihin ja liikehdintään. Niin tänäänkin. Yhdistävänä piirteenä on kiinnostuminen ja innostuminen eri aikakausien ja vuosikymmenten yhteiskunnallisista teemoista. Halu osallistua ja kantaa vastuuta maailmassa ja maailmasta on yhteinen. Tarkemmin tarkasteltuna herännäisyyden piirissä on jakaannuttu moneen suuntaan eikä mikään yksittäinen poliittinen suuntaus ole määrittänyt liikkeemme väriä. Seurapenkissä istuvat rinnakkain ja samaa virttä veisaavat isänmaamme asioista eri tavalla ajattelevat ja toimivat oikealta vasemmalle. Siinäkin voimme nähdä kaikkien värien kirjon.

Tänään kiitämme myös rakkaasta kirkostamme ja sen uudistumisesta. Kirkossa liitymme siihen reformaation linjaan, missä kirkon sisäinen uudistuminen on pohjimmiltaan tarkoittanut vanhan restaurointia, palaamista alkuperäiseen ja evankeliumin ytimeen. Keskeistä on lopulta vain se, mitä Jumala antaa ja lahjoittaa. Samalla restaurointi tarkoittaa uudelleen kertomista kielellä, jota käytämme ja ymmärrämme. Siksi virsiä muokataan ja uudistetaan, että veisuu jatkuisi.

Lopuksi

Hyvä juhlaväki, olkoot herättäjäjuhlat täällä Nilsiässä meille kiitosjuhlat. Nähkäämme juhliemme tunnuksesta ”Uudistat armollasi” ei oppilausesta, vaan alhaalta, tomun tasalta nouseva ilohuuto. Jumala on hyvä ja armollinen. Hän muistaa meitä. Uudistaa armollaan kuolleen toivomme. On kiitoksen ja juhlan aika.